

EDITORIAL

Suklan ang hayok-sa-gubat nga imperyalismong US

Kapin 100 ka adlaw gikan Pebrero 28 human gisugdan sa imperyalismong US ug Zionis-tang estado sa Israel ang pagpangatake ug pipila ka semanang pagpamomba sa nasud sa Iran, nagpirmahay ang duha ka nasud niadtong Hulyo 17 sa usa ka memorandum of understanding o "panagsabot" human ang malisod ug makuti nga negosasyon sa Islamabad, Pakistan. Lakip niining panagsabot ang "ceasefire" o hunong-buto sulod sa 60 ka adlaw aron hisgutan ang mga detalye sa pagahimoong pinal nga kasabutan.

Kining kasabutan gisudlan sa US human napakyas sa pagpaluhod sa Iran aron isurender ang iyang lana ug soberanya, ug ipaubos kini sa iyang mando. Taliwala sa mas labaw nga kusog-militar ug balik-balik nga deklarasyon sa kadaugan sa buang nga presidente niini, napugos ang US nga temporaryong i-atras ang agresyon sa Iran, atubangan sa grabeng panagbangi sa pulitika sa nagharing hut-ong sa US, ug sa kusog nga reklamo sa katawhan tungod sa sige'g saka nga presyo sa lana.

Pagpamatuod usab ang kasabutan sa katakus sa usa ka mas gamay ug mas huyang nga nasud nga adunay soberanya, nga modepensa sa iyang kaugalingnang kagawasan batok sa mas gamhanang imperyalista. Taliwala sa walay hunong nga pagpamomba sa US ug Israel, nagpabiling determinado ang Iran nga pana-

lipdan ang iyang kaugalingon. Sukwahi sa damgo ni Trump ug Netanyahu nga batukan sa katawhan ang ilang guberno, nagkahiusa ang ti-buok Iran ubos sa bandera sa nasudnong pagdepensa. Minilyon ang nigawas sa kadalanan aron dungan nga sawayon ug batukan ang pagpanghasi kanila sa imperyalismong US.

Bisan napirmahan na, nagpabiling walay kasegurohan ang kasabutan. Sige gihapon ang pagpanghagit ug pamahayag ni Trump nga "moba-lik sa gubat" ug "hulogan og bomba ang ilang mga ulo" kung dili makuha ang gusto sa kasabutan. Wala gihapoy hunong ang pagpamomba ug pagpangilog sa Israel sa teritoryo sa Lebanon. Nagpabilin usab ang kapin kun kulang 20 ka base militar niini sa Kuwait, Qatar, Bahrain, United Arab Emirates (UAE), Saudi Arabia, Oman,

ug Iraq nga nagpalibot sa Iran.

Samtang temporaryong gipreno sa US ang agresyon sa Iran, pada-yong gipagrabe ang pagpanghilabot niini sa Latin America. Human gisu-long ang Venezuela ug gidagit ang presidente niini nga si Nicolas Maduro ug ang iyang asawa nga si Cilia Flores, walay undang ang pagpamitos niini sa guberno sa Venezuela aron pasundon sa mga mando sa US ug moserbisyo sa interes sa dagkong kapitalistang Amerikano, ilabina sa mga dagkong kumpanya sa lana.

Gigamit niini ang laraw nga "gubat kontra narkotiko" aron ipangatarungan ang pagpanghilabot ug pagpanghulga sa Mexico, Colombia, Guatemala, ug uban pang nasud. Padayon ang pagpamomba niini sa mga gagmayng sakyanan sa dagat sa Caribbean, bisan walay ebidensya nga nalambigit kini sa droga. Padayon

ang pagpamit-os ug pagpanghulga niini sa nasud sa Cuba aron gubaon ang kontrol ug pagplano sa estado sa ekonomiya, ug ablihan kini sa pagsulod sa mga langyawng dagkong bangko ug kapitalista. Gihulhog usab niini ang guberno sa Bolivia nga puuhon ang pipila ka semana nang mga martsa ug pag-alsa sa minilyong anak-sa-buhat batok sa itoy nga guberno ug sa planong pagtugyan sa mga kinaiyahang bahandi sa nasud ngadto sa US. Direkta kining nanghilabot aron padaogon ang pabor sa US nga kandidato sa Colombia.

Padayon ang US sa pagpahimutang sa tinagpulong ka libong tropa, mga hinagiban, kahimanan sa gubat, ug pwersang nabal sa Pilipinas, Japan, South Korea, ug uban pang nasud sa Asia, aron "liyukan" ug "pungnan ang paglambo" sa China. Sige ang hulhog ug suporta niini sa Japan nga mobali sa militarismo ug isalikway ang kontra-gubat nga konstitusyon niini, nga gisugat og lapad nga protesta sa mga katawhan didto. Gisulsolan usab niini ang Taiwan nga magpakusog sa militar ug mangan-dam "batok sa agresyon."

Padayon nga gipalig-on sa US ang kontrol ug dominasyon niini sa Pilipinas. Sagonson ug patong-pa-

tong ang mga ehersiyong militar dili lang sa amihanang Luzon, kundili abot hangtud sa Visayas ug Mindanao. Ginahimo karon sa AFP, sa duso sa US, ang gitawag nga "territorial defense exercises" nga mga ehersiyong militar sa nagkalain-laing isla, aron tabunan ang pag-ensayo sa maniobra sa mga tropang Amerikano sa tibuok nasud. Gisugdan na sa US ang pagtukod og tipiganan sa lana (*fuel depot*) sa Davao Gulf, ug mga pasilidad sa Cebu ug Cagayan de Oro para sa pag-ayo o dungguanan sa ilang mga barkong iggugubat.

Sa takuban sa Salaknib Exercises, Kasangga, ug uban pang susama niini, nanghilabot ang militar sa US sa mga operasyong kontra-gerilya sa nasud, pinaagi sa pagbansay, paghatag og puhunan, ug pag-arms sa AFP sa gubat batok sa Bagong Hukbong Bayan (BHB). Sa Camarines Sur, nakit-an ang mga tropang Amerikano ug Australian nga kauban sa mga operasyon sa AFP batok sa masang mag-uuma sa mga baryo.

Todo-todo nga giduso sa US ang pagtukod sa Central Luzon sa usa ka 1,200-hektaryang "economic security zone" sa gambalay sa Pax Silica. Bahin kini sa plano sa US nga ilogon ang eksklusibong kontrol sa mga nag-unang tinubdan sa mga krusyal

nga mineral alang sa produksyon sa teknolohiya nga gikinahanglan sa ilang mga himan iggugubat.

Atubangan sa nagpadayong agresyong militar ug pang-ekonomiya sa imperyalismong US, kinahanglang walay undang nga palig-onon ug palapdon ang panaghiusa sa katawhang Pilipino, aron iduso ang kagawasan sa nasud ug batukan ang pagguyod sa Pilipinas sa mga gubat nga giduslitan sa US. Kinahanglang sawayon ug suklan ang itoy nga rehimen Marcos, ilabina ang mga upisyal niini sa militar ug depensa nga mga ahente sa imperyalismong US ug numero unong maluibon sa nasud. Buta silang tigpatuman sa mga mando sa ilang among Amerikano ug kakuntsaba sa paghari-hari sa mga pwersang militar sa US sa Pilipinas, nga nagdala og katalagman sa panginabuhian ug kaluwasan sa katawhan, ingon man sa kagawasan sa nasud.

Padayon nga pakusog ang mga pakigbisog sa masa batok sa nagkadakong presensya sa militar sa US sa Pilipinas. Palapdon ang kalihukan sa edukasyon, propaganda, ug pangkultura aron pukawon ang katawhang Pilipino, nga padayong gilingla sa kamatuoran sa paghari ug pagpangdaogdaog sa imperyalismong US sa nasud. Palapdon ang mga lihok-protesta sa katawhan batok sa mga base ug pasilidad militar sa US, mga dili patas nga kasabutang militar, mga pag-ensayo sa gubat, presensya sa mga tropang Amerikano, ug mga nakatago nga himang militar sa US dinhi sa nasud.

Kinahanglang palig-onon ang pagrekrut sa Bagong Hukbong Bayan isip nag-unang hinagiban sa katawhang Pilipino sa pakigbisog sa pagpangdaogdaog sa imperyalismong US sa nasud. Sama sa gipakita sa kasaysayan, ang matuod nga nasud-nong kagawasan makab-ot lamang sa dalan sa armadong rebolusyon. Hangtod nga dili hingpit nga makalingkawas ang Pilipinas sa kuko sa imperyalistang US, magpadayon ang katawhang Pilipino sa armadong pag-alsa aron makab-ot ang gihandom nga kagawasan sa nasud. **AB**

 <p>Bolyum LVII Ihap 12 Hunyo 21, 2026</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles.</p> <p>Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2>Nilalaman</h2> <p>Editorial: Suklan ang hayok-sa-gubat nga imperyalismong US 1</p> <p>Operasyong ambus ug haras sa BHB-Negros 3</p> <p>Makibaka-Central Negros, gitukod 3</p> <p>Deklarasyong SIPS sa Calabarzon, way pulos 3</p> <p>Pagluib sa US-Israel sa kalinaw sa Iran 4</p> <p>Mga protesta sa adlaw sa mini nga kagawasan 5</p> <p>Nagkampo nga mga sundalo, gipapahawa 5</p> <p>Mga protesta 5</p> <p>ITDOEx: Pagguyod sa US sa mga lokal nga guberno 6</p> <p>RGRL, dili CARP, ang tubag sa problema sa yuta 7</p> <p>Kolektibong paggama, tubag sa masa ug hukbo 8</p> <p>Sa mubong pagkasulti 9</p> <p>EPIRA: 25 ka tuig nga pagpaantus sa masang Pilipino 10</p> <p>Pagbawi sa kinawat nga bahandi sa pamilyang Marcos 11</p> <p>Mga paglapas sa AFP sa tawhanong katungod 11</p> <p>Ika-10 nga kongreso sa FRSO sa US, giabiabi sa PKP 12</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph cpp_angbayan</p>	

Operasyong ambus ug haras, gilunsad sa BHB-Negros

SUNUDSUNOD NGA TAKTIKAL nga opensiba ang gipahigayon sa mga yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Negros Island niadtong Hunyo 12 ug 14. Usa ka aktibong depensa usab ang gilunsad sa Northern Samar.

Niadtong Hunyo 14, giambus sa BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) ang tropa sa Regional Mobile Force Battalion-Negros Island Region nga nagpahigayon og kontra-insurhensyang operasyon sa Sityo Alimposan, Barangay Lalong, Calatrava, Negros Occidental. Gihunong sa mga Pulang manggugubat ang pagpamusil dihang namatikdan nila nga adunay mga sibilyan nga kauban ang mga pulis. Wala na gipadayon sa mga Pulang manggugubat ang pagsulong aron maseguro ang kaluwasan sa mga sibilyan.

Ang giambus nga yunit sa pulis anaa sa erya aron ipadayon ang Retooled Community Support Program (RCSP) nga gisugdan sa 79th IB. Ang RCSP usa ka pagpaaron-ingnong programa ug takuban aron dugang ipagrabe ang militarisasyon sa kabanikanhan.

Niadtong Hunyo 12, nagkaguliyang ang mga sundalo sa 62nd IB sa detachment sa Barangay Sikatuna, Isabela, Negros Occidental sa gilunsad nga operasyong haras sa BHB-Central Negros (Leonardo Panaligan Command). Usa ka pasistang sundalo ang napatay ug usa ang nasamdan sa maong armadong aksyon.

Sa Northern Samar, naglunsad og armadong aksyon ang BHB-Northern Samar (Rodante Urtal Command) batok sa 20th IB sa Barangay Catotoogan, Las Navas niadtong Hunyo 4 sa hapon. Unang nakapabuto ug aktibong nakadepensa ang Pulang hukbo batok sa nag-operasyong mga sundalo. Unom ka tropa sa 20th IB ang napatay ug daghan pang uban ang nasamdan. Sa ospital, duna pay duha ka sundalo ang namatay.

Makibaka-Central Negros, gitukod

NIADTONG HUNYO 12, GITUKOD sa kababayan-an sa Central Negros ang lokal nga tsapter sa Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan (Makibaka). Gipahigayon ang tigum sa usa ka erya sa natarang gerilya taliwala sa grabeng operasyong militar.

Nagpaila ang tigpamaba sa Makibaka-Central Negros nga si Ka Inday Gemodo, isip pagpasidungog ug pagsaludo sa Pulang manggugubat sa BHB-Central Negros nga si Juliana Arculo Gemodo, 63, kinsa namartir niadtong Enero. Naghalad og 21-gun salute ang BHB alang kang Gemodo ug uban pang mga martir. Naghalad usab sila og mga kanta ug padayag. Nisaad ang kababayan-an sa Central Negros nga magpadayon ug subayon ang dalan nga giagian ni Gemodo isip usa ka rebolusyonaryo.

Deklarasyong SIPS sa Calabarzon, walay pulos

Gibiybiy sa rebolusyonaryong kalihukan sa Southern Tagalog ang deklarasyong Stable Internal Peace and Security (SIPS) sa rehimeng Marcos ug Armed Forces of the Philippines (AFP) sa rehiyong Calabarzon (Cavite, Laguna, Batangas, Rizal, ug Quezon) niadtong Hunyo 12. Deklarasyon sa AFP nga "malinawon" na ug wala na'y impluwensya ang rebolusyonaryong kalihukan sa maong rehiyon.

Matud pa ni Ka Cleo del Mundo, tigpamaba sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Southern Tagalog (Melito Glor Command), nagdamgo lang samtang nagmata ang rehimeng US-Marcos niining deklarasyon. "Samtang nagpa-kaaron-ingnon sila nga wala na'y rebolusyonaryong pwersa sa Calabarzon, todo-todo ug walay hunong ang mga operasyong militar sa nagkalain-lain bahin niini," matud niya. Sumala niya, padayon ang pagpanghasi ug pagpang-atake sa mga pwersa sa Southern Luzon Command sa AFP ug 2nd ID sa mga bukid ug kabanikanhan.

Dugang ni del Mundo, ang "kalinaw" nga gusto sa SIPS alang ra sa mga imperyalista, dagkong negosyo, ug korporasyon. Mas gihatagan sila og kagawasan sa rehimen nga kawkawon ang mga kinaiyahang bahandi, palaya-

son ang mga mag-uuma, baraton ang suholan sa mga mamumuo sa umahan, ug hikawan og mga katilingbanong serbisyo ang katawhan.

Kabahin sab sa deklarasyon sa paghalad sa imperyalismong US sa ilang pagkamatitud-anon ug garantiya nga gawasnon niining magamit ang rehiyon para sa gubat sa agre-syon ug uban pang interes niini sa ekonomiya. Mahimo nang "gawasnon" ang mga imperyalista sa pagpahimutang sa mga tropa niini sa bisan asang suok sa rehiyon tungod kay "wala" na ang mga "babag."

Aduna kini'y gibug-aton ilabina nga ang Calabarzon usa sa mga gihi-mong lunsaranan sa Balikatan Exercises ug kabahin sa Luzon Economic Corridor nga magsilbi sa ginaluto nga imperyalistang gubat batok sa China.

Nagplano pa gani kini nga magtukod og tugpahanan sa Sangley Point, Cavite, nga gamiton alang sa militar ug komersyal nga katuyoan.

Mao nga, matud ni del Mundo, samtang nagkagrabe ang pagpangda-ogdaog ug pagpahimulos, magpadayon gihapon ang pagsukol sa katawhan ug magpabilin silang nagsalig sa rebolusyonaryong kalihukan, nga ilang nakita nga mao ray bugtong katimbang atubangan niining kahimtang. "Bisan kanus-a, wala nawala ang hukbong bayan sa Southern Tagalog. Andam ang mga yunit sa BHB sa ubos sa Melito Glor Command nga mopadayon ug mopursigi sa armadong rebolusyon ug dad-on kini hangtud sa kalampusan," matud niya.

Isip pagpamatuod sa padayong pagpaningkamot ug paglahutay sa rebolusyonaryong kalihukan sa Calabarzon, nagpagawas og iyaiyang pamahayag ang mga yunit sa BHB gikan sa Batangas, Rizal, ug Quezon, ug ang National Democratic Front sa Cavite ug Laguna. Ilang gideklara ang hukum nga molahutay ug mosulong, ilabi na sa diwa sa kalihukang pagtul-id. **AB**

Babag ang pagluib sa US ug Israel sa kalinaw sa Iran, Middle East

Nagpabiling walay katin-awan ang katapusan sa gubat sa agresyon sa US ug Israel sa Iran ug Middle East bisan pa aduna nay gipirmahan sa guberno sa US ug Iran nga "memorandum of understanding" o MOU para sa kalinaw (Islamabad Memorandum of Understanding) niadtong Hunyo 17.

Gipirmahan nila ni Iran President Masoud Pezeshkian ug US President Donald Trump ang memorandum sa elektronikong pamaagi. Nipirma usab niini si Pakistan Prime Minister Shehbaz Sharif isip tig-endorso sa memorandum ug nagsilbing tigpataliwala sa negosasyon sa duha ka panig.

Adunay 14 ka punto ang maong memorandum. Subay niini, ipatuman ang hunong-buto sulod sa 60 ka adlaw nga maghatag-dalan sa pagtibuok sa usa ka "pinal nga kasabutan." Lakip sa hunong-buto ang pag-atake sa Israel sa Lebanon.

Bisan pa niini, subli-subli ang hulga sa US nga mobalik sa paggubat "kon dili motuman" ang Iran sa mga kondisyon. Kini samtang mibalibad ang US aron tinuod nga pugnan ang Zionistang Israel nga mosunod sa hunong-buto sa Lebanon. Wala pay 24 ka oras sukad gipirmahan ang memorandum, giatake na sa Israel ang Lebanon.

Lakip usab sa mga nauyonan ang pag-abli sa Iran sa Strait of Hormuz ug ang pag-atras sa US sa blokeyo sa mga pantalan sa Iran. Dungan niini, giduso sa Iran nga duha silay soberanong katungod sa pagdumala sa estreto ug maningil ug bayad para sa mga serbisyo sa pagagi dinhi sa mga barko nga nagkarga ug lana. Tungod sa pag-atake sa Israel sa Lebanon, gianunsyo sa Iran ang pagsira pag-usab sa estreto (*strait*) niadtong Hunyo 20.

Nakuha sab sa Iran ang saad sa US nga palihukon ang mga "kaabag nga nasud sa rehiyon" nga kompletuhon ang \$300 bilyon nga puhunan para sa

rekonstruksyon sa nasud. Nisaad sab ang US nga tangtangan niini ang mga gipahamtang nga sangsyon sa Iran ug mopagawas ug mga "pagtugot" sa pag-eksport ug lana. Nagkasinabot sab ang duha ka nasud sa hisgutanan sa paghimo o pagpalit ug armas nukleyar sa Iran nga giingon sa US nga maoy rason sa pagpanulong niini.

Nakabutang sab sa memorandum nga "pagatahuron" sa duha ka nasud ang soberanya ug integridad sa teritoryo sa usag usa ug likayan ang pagpanghilabot sa iya-iyang kaugalingong internal nga mga hisgutanan.

Alang sa Iran, ang pagpirma sa *memorandum* usa ka kalampusan. Matud niini, klaro nga napakyas ang US sa gideklara niining tinguha sa gubat sa agresyon sa Iran, hinungdan nga midangat kini sa usa ka memorandum.

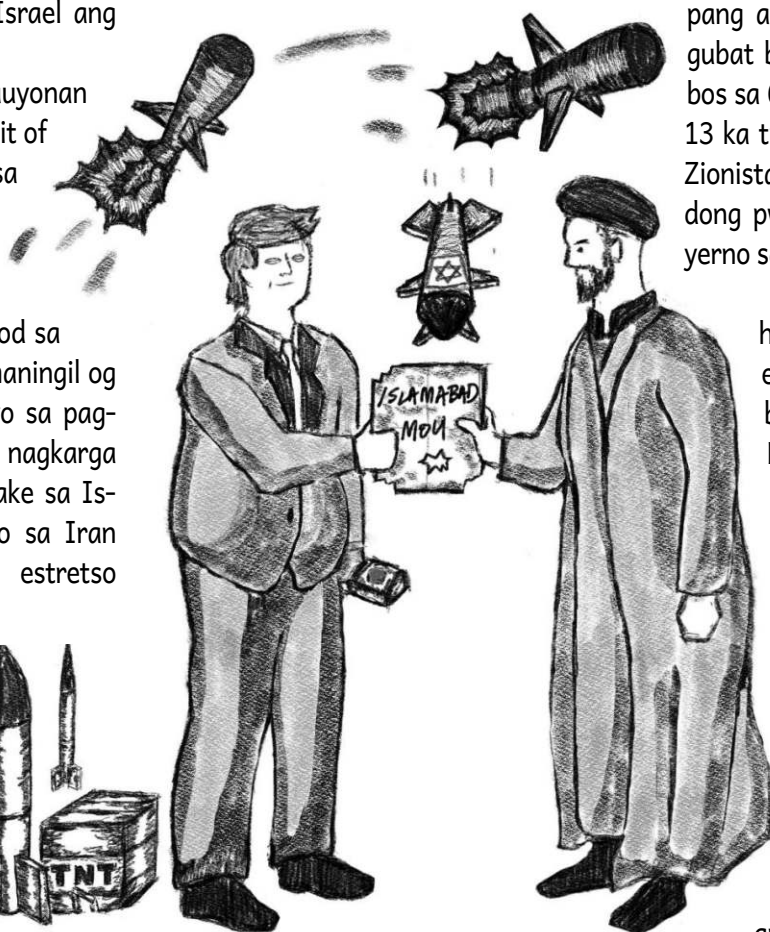
Ang kadaot sa gubat

Ang gubat sa agresyon sa US ug Israel sa Iran ug Middle East, nga nagsugod niadtong Pebrero 28, nilungtad ug kapin 100 ka adlaw sa wala pa ang pagpirma sa memorandum. Adunay nahitabong temporaryong paghunong sa gubat sa dihang nagkasinabot ang duha para sa 2-semana nga hunong-buto sugod Abril 8 nga unilateral nga gipalugway ni Trump niadtong Abril 21 samtang gipadayon ang mga pagpang-atake.

Sa ika-100 nga adlaw sa gubat sa agresyon niadtong Hunyo 7, nataho ang dili moubos sa 3,468 ka mga gipatay sa US-Israel sa Iran, lakip ang Supreme Leader niini nga si Ali Khamenei. Napatay sa gubat ang walo ka gagmayng bata, 376 ka mga bata ug 496 ka kababayan-an, samtang 26,500 ka indibidwal ang nasamdan. Sa mga pagpang-atake sa US-Israel sa silingang nasud sa Lebanon, niabot na sa 3,593 ang napatay samtang 10,990 ang nasamdan.

Nakalunsad ug mga kontra-atake ug pagdepensa ang Iran ug uban pang armadong pwersa nga nakigubat batok sa agresyon. Dili moubos sa 68 ang napatay nila lakip ang 13 ka tropa sa US, 26 ka pwersa sa Zionistang Israel, ug 26 ka armadong pwersa sa mga itoy nga guberno sa Middle East.

Samtang, nagpadayon ang henosidyo sa Zionistang Israel sa Gaza Strip ug uban pang bahin sa giokupahang yuta sa Palestine. Atubangan kini sa napirmahang kasabutan para sa "hunong-buto" sa Hamas ug Israel niadtong Oktubre 2025 nga gipataliwalan sa US. Dili moubos sa 1,005 ka Palestino ang gipatay sa Israel sukad sa pagkapirma sa kasabutan. Sukad Oktubre 2023, kapin 71,000 ka Palestino na ang gipatay sa Israel lakip ang 20,179 ka bata. AB

Adlaw sa mini nga kagawasan, gisugat og protesta batok sa imperyalismong US

LIBOAN KA MGA PILIPINO ang nagmartsa paingon sa embahada sa US sa Manila niadtong Hunyo 12, ika-128 nga anibersaryo sa “Adlaw sa Kagawasan,” aron kundehon ang padayon nga pagdominar sa imperyalismong US sa nasud. Sa pagpanguna sa Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), ilang gikundena ang mini nga kagawasan, ilabina atubangan sa nagkadaghan ug nagsapaw-sapaw nga *war games*, pagtukod sa “Pax Silica hub,” ug ang pagbutang sa mga base ug armas sa US sa Pilipinas.

Gatasan ka mga pulis ang misugat ug mibabag sa mga nagprotesta sa Kalaw Avenue. Gibarikadahan ang kadalanon og mga barbed wire aron pugnan ang martsa, apan gibungkag kini sa mga nagprotesta. Naglunsad sila og programa sa lugar diin gipahunong sila sa kapulisan.

Sa Cavite, naglunsad og lihok protesta sa Kawit ug Bacoor, diin tulo ka higayon nga gisulayan pahunungon sa pulis ang mga raliyista. Gibuslotan sa gidudahang mga ahente sa estado ang mga ligid sa mga sakyanan sa mga nagprotesta. Adunay usab mga kalihukan sa mga dakbayan sa Cebu, Iloilo, ug Davao.

Sa samang higayon, naglunsad og mga protesta ang mga Pilipino sa gawas sa nasud. Sa New York, misalmot sa parada ang grupo sa Bayan USA ug Migrante USA bitbit ang mga panawagan alang sa hustisya sa mga caregiver ug Negros 19. Sa California, nanawagan sila nga buhian si Kuya Richard gikan sa Otay Mesa Detention Center. Aduna sab mga kalihukan sa Australia ug Hong Kong, diin gisaway ang militarismo sa US ug ang kawalay tinuod nga kagawasan sa Pilipinas.

Nagkampo nga mga sundalo, gipalayas sa mga residente

MADINAUGONG NAPALAYAS niadtong Hunyo 2 sa mga residente sa Sityo Green Valley, Barangay Nalus, Kiamba, Sarangani ang mga tropa sa 105th IB nga pila na ka bulan nga nagkampo ug naglunsad og kontra-insurhensiya nga Retooled Community Support Program (RCSP) sa ilang komunidad. Paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod ang pagkampo sa militar sa sentro sa barangay.

Nagkahiusang milihok ang mga residente ug naghimo og mga lakang aron papahawaon ang mga sundalo. Lakip sa gihimo sa mga residente ang hiniusang pagbiya sa sentro sa barangay aron mopuyo sa ubos nga bahin sa komunidad. Misupak usab sila sa mga mando sa mga sundalo sama sa pagpapalit og mga suplay, pagkabo og tubig, ug uban pa. Kini nga mga kalihukan gikuyogan sa mga lider sa sityo ug pipila ka mga upisyal sa barangay.

Nagsilbing kumander sa 105th IB si Lt. Col. Erikzen Dacoco nga gibutang sa maong posisyon kaniadto lang Pebrero. Ang maong batalyon kapin pa lamang sa tulo ka tuig sukad natukod ubos sa 6th ID niadtong Pebrero 2023.

Pagbalhin sa prisohan kang Jovito Palparan, gikundena. Miadto sa Korte Suprema niadtong Hunyo 15 silang Erlinda Cadapan ug Concepcion Empeño, mga inahan sa nangawalang mga aktibista nga silang Sherlyn Cadapan ug Karen Empeño, aron idemanda ang pagbutyag sa nahimutangan ni kanhi heneral Jovito Palparan. Si Palparan gisentensiyahan og tibuok kinabuhi nga pagkapriso nga walay parol niadtong 2018 sa kasong kidnapping ug serious illegal detention batok sa duha. Gikwestyon sa mga inahan, uban sa Karapatan, ang pagkawala ni Palparan gikan sa New Bilibid Prison human gibalik ang mga legal notice nga gimarkahan og “transferred to BuCor-Baguio” ug “PMA Baguio.” Matud sa NBP, naa ra siya sa “hospital.”

Mga mananagat sa Navotas City, subling nagprotesta kontra reklamasyon. Subling nagprotesta sa Navotas City ang mga mananagat niadtong Hunyo 8 isip paghandom sa World Oceans Day ug pagkundena sa mga proyektong reklamasyon sa Manila Bay. Nangunang gikundena sa Pamalakaya-Navotas ang 650 ka ektarya nga Navotas Coastal Bay Reclamation Project nga giduso sa lokal nga gobyerno ug Argonbay Construction, usa ka subsidyaryo sa San Miguel Corporation. Matud pa sa grupo, gibutang sa peligro sa proyekto ang panginabuhian, katungod, ug kinabuhi sa mga residente, uban ang hulga sa pagpalayas, pagbaha, ug pagkaguba sa kinaiyahan.

Hustisya para sa namatay nga mga estudyanteng basketbolista sa ADMU, gipanawagan. Naglunsad og *walkout* ang mga estudyante ug magtutudlo sa Ateneo de Manila University (ADMU) sa Quezon City niadtong Hunyo 19 aron ipanawagan ang hustisya sa kamatayon sa duha ka basketbolista nga silang Rene Baterbonia ug Divine Adili. Namatay ang duha human nalumos sa Dipaculao, Aurora niadtong Hunyo 8 taliwala sa treyning ug aktibidad sa tim sa basketbol. Giawhag sa mga estudyante, magtutudlo, ug propesor sa ADMU ang administrasyon sa unibersidad nga magmatinud-anon sa publiko, panubagan ang nahitabo, ug mangayo og pasaylo ug hatagan og hustisya ang mga pamilya sa biktima. Bag-o niini, naglunsad og programa ug nagdagkot og kandila ang mga progresibong grupo ug estudyante niadtong Hunyo 10.

Pagpagawas kang Mary Jane Veloso, subling gipanawagan. Nagprotesta sa atubangan sa Correctional Institute for Women sa Mandaluyong City ang nagkalainlaing grupo, sa pagpanguna sa Migrante International, niadtong Hunyo 19 aron ipanawagan ang hinanaling pagbuhi kang Mary Jane Veloso. Gitunong ang rali sa paghatag ni Veloso og pamahayag kalabot sa gipasaka niyang kaso sa *human trafficking*, *illegal recruitment*, ug *estafa* niadtong 2015 batok sa iyang rekruter. Kini ang unang higayon nga makahatag siya sa iyang testimonya.

Pagguyod sa mga lokal nga guberno sa imperyalistang gubat sa US sa Asia

Gipaguyod sa pahoy nga rehimeng Marcos ang mga lokal nga guberno ngadto sa kapeligrohan ug kalisang sa imperyalistang gubat sa US sa paglunsad sa Inter-Agency Territorial Defense Operations Exercise (ITDOEx). Usa kini nga *war games* sa Armed Forces of the Philippines (AFP) nga gitabunan sa termino nga “pagtinabangay sa militar ug sibilyan” sa panahon sa grabeng krisis ug katalagman.

Ubos niini, “magtinabangay” ang mga lokal nga kagamhanan (gikan sa barangay ngadto sa probinsya), mga ahensyang sibilyan, ug unipormadong pwersa sa rehimen sama sa AFP, Philippine National Police, Bureau of Fire Protection, Philippine Coast Guard, Philippine Air Force, ug Office of Civil Defense. Giingon nga pagpangandam kini sa pagtubag sa mga hulga sa gawas lakip na ang pagsakop sa mga baybayon, kontra-impiltrasyon ug pag-atakeng misayl, ug mga komplikado nga katalagman ug krisis. Gipahugot niini ang kontrol sa US hangtod sa lebel sa lokal nga guberno.

Gigambalay ug kabahin sa Comprehensive Archipelagic Defense Concept (CADC) sa AFP ang ITDOEx. Gipasundayag sa AFP ang CADC tungod sa giingong pagpanalipod sa *exclusive economic zone* sa Pilipinas sa Palawan (diin kanunay adunay presensya sa mga barko sa Amerikano ug Chinese), ug sa Bataanes (nga giplanohan sa US nga himuong base tungod sa kaduol niini sa Taiwan).

Nakagambalay ang CADC sa mas lapad nga “archipelagic defense strategy” sa US nga nagduso sa pagpahamtang sa sistema sa mga misayl ug kanyon sa gitawag niining “first-island chain.” Gipayungan kini sa agresibo ug mas lapad nga Indo-Pacific Security Strategy.

Sa Zamboanga Peninsula ug Panay

Unang gilunsad sa rehimeng US-Marcos ang ITDOEx sa Zamboanga Peninsula nga gisundan sa karong bag-o nga pagbansay sa isla sa Pa-

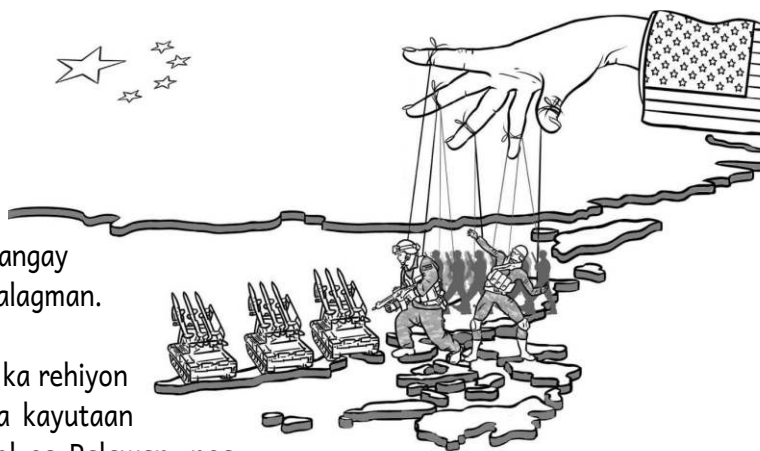
nay. Ang duha ka rehiyon nalakip sa mga kayutaan nga labing duol sa Palawan, nga magsilbing suporta sa probinsya sa dihang moulbo ang imperyalistang gubat sa US batok sa China.

Niadlong Disyembre 12, 2025, gilunsad ang pinakaunang ITDOEx nga gitawag og Exercise Kalazamsur 01-2025 sa Zambaonga del Sur. Gipahigayon kini sa Igat Island sa lungsod sa Margosatubig diin misalmot ang mga sibilyang ahensya ug lokal nga kagamhanan sa unom ka lungsod.

Human niini, nagpagawas ang Regional Peace and Order Council sa Zamboanga Peninsula og resolusyon niadtong Enero aron maglunsad og ITDOEx sa ubang probinsya ug igambalay ang usa ka ang-ang rehiyon nga *war games* ubos sa Kalasag Zampen. Sumpay niini, gilunsad ang *war games* sa Zamboanga del Norte niadtong Pebrero, Zamboanga Sibugay niadtong Marso, ug gitakda ang ang-ang-rehiyong *war games* sa ikatulong kwarto sa 2026.

Niadlong Hunyo 16-17, gilunsad ang ITDOEx Pag-ugyon 2026 sa Iloilo ubos sa gipagawas nga Executive Order No. 2025-111 sa lokal nga kagamhanan. Gipahigayon ang *war games* sa mga lungsod sa Miagao ug San Joaquin sa Iloilo, apan apil sa gitugaw niini ang mga lungsod sa Guimbal, ug ang Aniniy ug Hamtic sa Antique.

Sa maong *war games*, gigamit ang mga sakyanan ug barkong iggugubat, mga helikopter, kanyon, ug uban pang armas sa AFP. Milanog usab ang kasaba sa “simulated” o

duol sa tinuod nga senaryo sa mga pag-atake, nga naghatag og dakong kahadlok sa mga residente. Liboan ka mga indibidwal ang gipaapil sa matag aktibidad ug minilyon ka pesos ang nagasto para niini.

Kahadlok ug kabalaka

Naghatag og dakong kahadlok ug kabalaka ang ITDOEx sa mga komunidad. Ang *war games* maoy “pag-andam” sa senaryo sa pag-ulbo sa gubat, nga gisulsulan karon sa imperyalismong US sa Asia Pacific batok sa kontra niini nga China.

Imbes nga sulbaron sa rehimeng US-Marcos ang giantos nga krisis sa ekonomiya, nagpahigayon kini og magasto ug usik-usik nga *war games* nga magsamok-samok sa kinabuhi ug panginabuhian sa katawhan. Sa usa ka pagbansay, gilapas sa AFP ang katungod sa mga estudyante pinaagi sa paggamit sa usa ka unibersidad sa Iloilo isip tugpahanan sa helikopter ug sentro sa pagbakwit.

Dugang pa niini, gikondisyon sa *war games* ang huna-huna sa mga Pilipino nga ang bugtong pamaagi aron madepensahan ang katungod sa nasud sa West Philippine Sea mao ang pakiggubat sa China. Kinahanglang isalikway sa katawhan ang ITDOEx ug depensahan ang nasudnong soberanya sa Pilipinas pinaagi sa pagduso nga ibasura ang dili patas nga mga kasabutan militar, pagpalay sa mga tropa, ug pagbungkag sa mga base militar (EDCA site) sa US sa nasud.

AB

RGRY, dili CARP, ang tubag sa problema sa yuta sa mag-uuma

Mga protesta sa mag-uuma ang misugat niadtong Hunyo 10 sa ika-38 ka tuig sa pakyas nga Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP). Gitawag nila ang maong programa nga “pinakadugay, pinakama-hal, ug pinamadugon nga mini nga reporma sa yuta” nga gipatuman sa reaksyunaryong estado.

Sulod sa upat ka dekada, wala gibungkag sa programa ang monopol-yong kontrol sa mga agalong yutaan ug kapitalista sa halapad nga mga hasyenda, plantasyon, ug dagkong luna sa yuta. Sukwahi ani, nagsilbi kining instrumento sa mga langyaw nga kompanya ug lokal nga agalong yutaan aron palapdon ang ilang mga plantasyon alang sa mga tanom pang-eksport, proyektong *real estate* ug “pang-kalambuan,” ug karong bag-o, mga proyekto alang sa *renewable energy* sa mga yutang pang-agrikultura.

Gipasamot pa ang maong sistema sa dihang gipatuman sa rehimeng Marcos ang Support to Parcelization of Lands for Individual Titling o SPLIT sa World Bank. Tumong niini nga bungkagon ang kolektibong pagpanag-iyang sa mga asosasyon sa mga mag-uuma sa mga parselang sa yuta aron himuong mas sayon ang pagbaligya sa tagsa-tagsa ka mga parselang ngadto sa mga langyawng kompanya. Gidungan kini sa gitawag nga “Emancipation Act” aron kuno “pasay-luon” ang mga utang sa mga mag-uuma, aron wala nay bayaran ang mga mopalit.

Samtang gihikaw ang yuta sa mga mag-uuma, gipahimuslan sa mga langyaw nga kompanya ug agalong yutaan ang barato nga kusog-pamuo sa minilyon ka mga mag-uuma nga misulod sa mga dili regular nga trabaho aron mabuhi. Gipangbayran sila og mas ubos pa sa nasudhong minimum, nga layo kaayo sa makabuhing suholan.

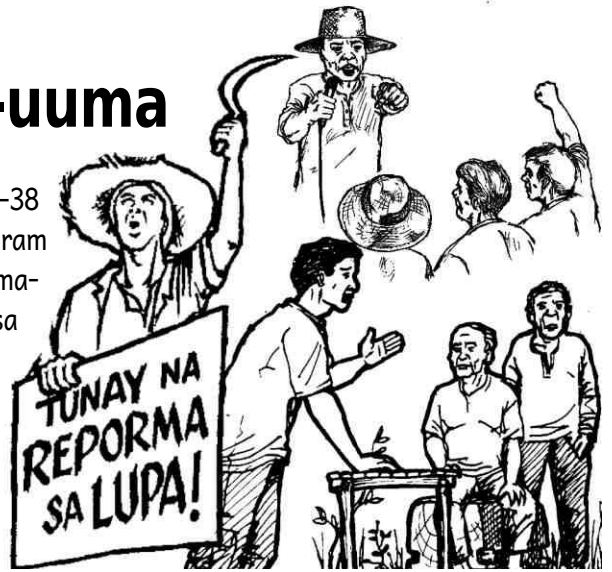
Isulong ang pakigbisog alang sa reporma sa yuta

Sukwahi sa pagtratar sa CARP sa yuta isip pamatigayon, gikonsiderar

kini sa rebolusyonaryong kalihukan nga katungod sa mga nagtikad. Ang nangunang demokratikong unod sa programa para sa demokratikong rebolusyon sa katawhan mao ang pagpatuman sa tinguha sa mga mag-uuma nga maangkon ang yutang ilang gitikad, ug ang pagwagtang sa nagkalain-laing porma sa pyudal ug semipyudal nga pagpahimulos. Pinaagi lamang sa pag-usab sa sistema sa kabanikanhan mabag-o ang semipyudal nga sistema sa katilingban sa Pilipinas.

Subay sa Rebolusyonaryong Giya sa Reporma sa Yuta (RGRY) sa Partido Komunista sa Pilipinas, ang nangunang tahas sa demokratikong gubyrno sa katawhan mao ang “pagkab-ot sa tumong niini pinaagi sa pagpatuman og komprehensibong reporma sa yuta.” Sa kinauyukan niini naa ang libreng pag-apud-apod sa yuta ngadto sa mga kabus ug ubos ug tunga-tungang mag-uuma. Kauban niini ang pagpasiugda sa programa alang sa pagtinabangay sa produksyon ug pagpalig-on sa pulitikanhong gahom sa mga mag-uuma batok sa mga nagharing hut-ong ug ilang mga armadong pwersa sa kabanikanhan.

Bisan wala pa makab-ot ang nasudhong kadaugan sa demokratikong rebolusyon sa katawhan, gipatuman na ang RGRY sa Partido ug mga rebolusyonaryong pwersa, partikular ang minimum nga programa niini sa pagpaubos sa abang sa yuta, pagwagtang sa usura, ug pagpausbaw sa suholan sa mga mamumuo sa umahan. Gipatuman usab ang mga programa aron mapataas ang kita sa mga mag-uuma ug gipasiugda ang panawagan alang sa pinakamaayo nga presyo sa ilang mga produkto. Sa gambalay sa

RGRY, gilunsad ang mga kontra-pyudal nga pakigbisog aron makab-ot ang katilingbanong hustisya para sa minilyon nga mag-uuma ug palihukon sila alang sa demokratikong rebolusyon sa katawhan. Sa mismong takna sa pagkapukan sa reaksyunaryong estado ug sa pagtukod sa demokratikong gubyrno sa katawhan, ipatuman ang maksimum nga program sa libreng pag-apud-apod sa yuta ngadto sa nagtikad nga mag-uuma.

Sentro sa gimbuhaton ang pagtukod ug pagpalig-on sa mga organisasyon sa mga mag-uuma ubos sa Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM). Sa ingon, tukma ang panawagan sa PKM nga palig-unon ang mga kontra-pyudal nga pakigbisog, palapdon ang mga organisasyong masa sa kabanikanhan, tukuron ang libuan ka mga grupong pag-organisa, ug ilunsad og mga kampanyang masa nga kontra-pyudal, kontra-pasista, ug kontra-imperyalista. Panawagan usab niini ang pagtampo sa libuan ka mga Pulang manggugubat sa Bagong Hukbong Bayan (BHB).

“Ang pinakataas nga porma sa pakigbisog sa masang mag-uuma mao ang pagkupot og armas,” matud sa PKM sa pamahayag niini niadtong Hunyo 10. Dugang pa niini, sa pagkusog sa BHB sa mga larangan, sa mga kayutaan nga adunay mga imperyalistang proyekto, ug mga umahan diin giilugan ug gipangpalayas ang mga mag-uuma, hinay-hinay nga madugmok ang politikanhon ug ekonomikanhong gahom sa pahoy nga estado ug sa imperyalismong US. AB

Kolektibong pagpanguma, tubag sa masa ug hukbo sa krisis ug kagutom

Panahon na usab sa ting-ulan mao nga nagkapuliki ang pamilya ni Marilyn, usa ka mag-uuma sa usa ka larangang gerilya sa Eastern Visayas, sa pagpananom og humay sa kabukiran. Kaniadto, ang iya rang pamilya ang nag-abaga sa bug-at nga trabaho sa pag-andam sa yuta hangtud sa pagtanom og humay aron adunay makaon. Apan karong tuiga, usa ka tibuok yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang ilang kaabag.

Nagkinahanglan og taas nga panahon ug makuti ang produksyon sa ilaya nga humay (*upland rice*). Sa wala pa itanom ang binhi, kinahanglan nga magsugod og pagpasibsib sa mga bulan sa Marso o Abril. Sa kala-sangan, pila ka higayon nga kinahanglang magputol og kahoy usa kini sunugon. Kinahanglang hawanan og mga sagbot ang luna sa yuta sa dili pa himuon ang aktwal nga pagtanom. Lima ka bulan ang sikulo sa pagpananom, busa Setyembre o Oktubre pa makaani ang pamilya ni Marilyn. Tungod kay nagsalig sa ulan, duha ka beses lang sa usa ka tuig ang sikulo sa pagpananom.

Kung aduna ra unta kaugalingon umahan silang Marilyn, dili na unta nila kinahanglan pa kining buhaton. Apan tungod kay gimonopolyo sa lokal nga agalong yutaan ang mga umahan, naduso ang mga susama nila ngadto sa mga utlanan diin napugos sila nga magkaingin aron adunay yutang matanuman. Kung magtrabaho pud sila para sa agalong yutaan, lugi sila sa kadako sa gastos sa produksyon.

“Palisod gyud ang pyudalismo kay atrasado ang produksyon. Tagsa-tagsa ug manomano ang pag-ani sa humay ug hinay kaayo,” gipasabot ni Ka Lean, usa sa mga Pulang manggugubat nga misalmot sa pagpananom. Samtang, adunay kita ang agalong yutaan bisan kung naay ani o wala.

Sa tibuok niining proseso, pinakamaayo ang pagtinabangay sa pagpanguma. Sa rehi-

yon, gitawag nila kini nga *araglayon* o *tiklos*. Tumong niini nga mapadali ang makuti nga proseso sa produksyon sa bugas.

Karong panahon sa habagat, plano sa yunit ni Ka Lean nga tabangan ang produksyon sa unom ka pamilya sa mga kabus nga mag-uuma aron ipakita ang kamaayo sa kolektibong pagtrabaho. Makatabang usab kini sa pagdasig kanila sa pagtukod og asosasyon nga modumala sa lain-laing matang sa tinabangay ug pagbahinbahin sa pagtrabaho ug pag-ani.

“Dili man sa tanang panahon naa dinhi ang hukbo. Kinahanglan sab namo nga madeploy sa laing erya. Ang asosasyon maoy magsiguro nga mapadayon ang ilang pagtinabangay,” gipasabot ni Ka Lean.

Apan adunay mas mahinungdanon nga katuyoan ang asosasyon, gipunting niya. Kinahanglan hagiton sa masang mag-uuma ang gahum sa agalong yutaan pinaagi sa kontra-pyudal nga pakigbisog. Dinhi ilang maduso nga paubsan ang abang sa

yuta, usbawan ang suholan sa mga mamumuo sa umahan, wagtangan ang usura, ipasaka ang presyo sa mga produkto sa agrikultura, ug uban pa. Sa ingon, makaangkon sila og bililhong kasinatian ug kahanas sa pag-atubang sa kaaway sa hut-ong, sa pagduso sa ilang mga katungod, pagbutyag sa kaaway, ug pagpahayag sa ilang mga mulo.

Sa samang higayon, kinahanglang mosalmot ang masang mag-uuma sa armadong pakigbisog, nga maoy nangunang porma sa demokratikong rebolusyon sa katawhan. Pinaagi lamang niini, mapanalipdan sa hukbo ug masa ang mga kadaugan sa kontra-pyudal nga pakigbisog. Labaw sa tanan, mabungkag lamang ang monopolyo sa yuta ug gahum sa kabanikanhan sa mga agalong yutaan kung suklan kini sa masang armado.

Isip mersenaryong hukbo sa nagharing hut-ong, ang pasistang pwersa sa militar ug kapulisan sa reaksyunaryong estado grabeng mapig-uton sa mga asosasyon sa mag-uuma. Gani, sa baryo ni Marilyn, tuman nga mobagsak ang produksyon tungod sa militarisasyon. Mas gilimitahan ang oras sa pagtrabaho sa mga mag-uuma sa kaumahan ug mahadlok usab silang moadto didto sa matag higayon nga adunay operasyon. Dugang palisod kini kanila taliwala sa krisis sa lana, samtang ang mga pasista sa baryo naglingaw-lingaw lang, nagsugal, ug nag-inom pero dako gihapon ang gidawat nga sweldo.

“Giswelduhan sila sa katawhan pero gihulga ug gilisod-lisod lang mi nila,” matud ni Marilyn. “Ang BHB, sila ang gatabang namo sa pagpalambo sa among produksyon.”

Dako ang kalipay sa iyang pamilya nga makatabang ang hukbong bayan sa pagpadasig sa produksyon ug pagpalig-on sa asosasyon sa mga mag-uuma sa ilang baryo.

Gikan sa *Larab*, Hunyo 13, 2026. **AB**

78

ang nataho nga namatay ug 5,000 ang gipabakwit gikan sa ilang mga puy-anan human miigo ang linog nga adunay kusog nga 7.8-magnitude sa Sarangani ug mga silingang probinsya niadtong Hunyo 8. Gibanabana nga nikabat sa ₱1.2 bilyon ang kadaot sa imprastruktura ug ₱29.8 milyon sa agrikultura.

154 ka grupo

gikan sa 30 ka nasud ang nang-awhag nga ibasura ang Pax Silica hub sa Pilipinas sa usa ka manipesto nga nag-ulohan og "SHUT THE PAX DOWN! A Global Call to Reject Pax Silica's Economic Security Zone in the Philippines."

Gikan sa: International League of Peoples' Struggle

62%

nsa mga tambal sa Pilipinas imported; wala pa naapil dinhi ang mga adunay tatak nga "lokal" apan ang tinuod mga imported gihapon ug girepake lang sulod sa nasud.

126 ka rider

sa Food Panda sa Eastern Visayas ang gideklara isip mga regular nga empleyado sa makasaysayanong hukom sa NLRC nga nag-ila sa seguridad sa pamuo sa mga gig workers.

1 sa matag 4

ka batang Pilipino ang ihid (stunted) tungod sa malnutrisyon ug kanihit sa masustansyang pagkaon sa unang 2 ka tuig sa ilang kinabuhi.

₱700 milyon

nga kwarta sa publiko ang giingong nausik sa 28 ka adlaw nga pagpangulo ni Sen. Alan Peter Cayetano tungod sa maniobrahay ug ilisay og pwesto sa Senado. Giilisan si Cayetano ug gilingkod sa bag-ong mayorya si Sen. Sherwin Gatchalian isip presidente sa Senado niadtong Hunyo 17.

300+

ka mamumuo nga Pilipino ang nawad-an og trabaho sa dihang ilegal nga gipasira sa Department of Defense ang Philippine Sanjia-Steel Corporation, usa ka kumpanyang Chinese, sa Tagoloan, Misamis Oriental. Gipasira ang kumpanya tungod kay katapad kini sa ginatukod sa AFP nga 300-ektaryang naval dry dock para sa US sa Macajalar Bay.

ang nasakmit nga ganansya sa Israel niadtong 2025 sa pagpamaligya og mga armas nga "battle-tested" o nasulayan na sa henosidyo. Kadaghanan sa ganansya gikan sa Europe (pinakadako sa Germany) ug Asia, lakip sa Pilipinas. Kadaghanan niini mga misayl, kontra-misayl, ug mga rocket, nga gisundan sa mga gamit pang-sarbeylans ug "optoelectronics."

EPIRA: 25 ka tuig nga pagpaantus sa masang Pilipino

Nagmartsa sa Mendiola ang mga progresibong grupo niadtong Hunyo 8 aron kundenahon ang 25 ka tuig nga pagpaantus sa Electric Power Industry Reform Act (EPIRA) sa minilyong mga Pilipino. Ubos niining balaod, nahimong ikatulo ang Pilipinas sa adunay pinakamahal nga kuryente sa tibuok Asia.

Gipasa ang EPIRA niadtong Hunyo 8, 2001 taliwala sa niadto'y taas nga presyo sa kuryente ug dili lig-on nga suplay. Giingon nga tinguha niini nga pakunhuron ang presyo pinaagi sa kompetisyon, pagbahin-bahin sa *generation, transmission, distribution*, ug *supply*, ug pagresolba sa dakong utang sa National Power Corporation (NAPOCOR).

Gitukod ang NAPOCOR isip korporasyon sa guberno niadtong 1936 aron maghimo ug magpadagan sa mga pasilidad sa kuryente, ilabi na sa mga hilit nga dapit. Pag-abot sa Disyembre 2000, nikabat sa ₱900 bilyon ang utang niini, tungod kay misulod kini sa mga kasabutan nga pabor sa mga pribadong kumpanya (gitawag nga mga *independent power producer*) sa panahon sa rehimeng Ramos. Subay niining mga kontrata, obligado ang NAPOCOR nga magbayad sa 70–100% sa kuryente bisan pa 20–40% lang ang aktwal nga nagamit. Dugang niini, gisalo sa NAPOCOR ang gasto sa lana ug ang pag-usab-usab sa baylohay sa piso ug dolyar, nga nagpasamot sa pagkaalkansi niini.

Niadtong 2002, napugos si Gloria Macapagal-Arroyo nga usabon ang mga kontrata tungod sa kaylap nga protesta. Pero tungod sa dakong utang ug presyur gikan sa Asian Development Bank, World Bank, ug Japan Bank for International Cooperation, nahimo pa gihapong balaod ang EPIRA.

Ubos sa balaod, gitugotan ang dagkong kumpanya nga manag-iyang mga kumpanya para sa produksyon ug distribusyon sa kuryente. Kadaghanan sa mga planta nga nagprodyus og kuryente gipanag-iyahan sa dagkong burgesyang kumprador sama

nila Ramon Ang, Enrique Razon, Manny Pangilinan, mga Aboitiz, Ayala ug Lopez. Nanguna ang San Miguel Corporation nga adunay 22.4% sa *national grid*, gisundan sa Aboitiz nga adunay 21.75%.

Samtang naganansyahan ang mga pribadong kumpanya, nagpabiling dako ang utang sa NAPOCOR, nga anaa sa ₱262 bilyon niadtong Hunyo 2025. Nagkamahal sab og samot ang bayranan taliwala sa dili istable nga suplay sa kuryente sa nasud.

Patung-patung nga bayranan

Ubos sa EPIRA, gitukod ang gitawag nga Wholesale Electricity Spot Market (WESM), kung asa gapalit ang mga distribyutor og kuryente. Gitugotan ang mga distribyutor, sama sa Meralco, nga ipasa sa mga konsyumer ang ilang gasto. Lakip niini ang *system loss charge* o bayranan para sa kuryente nga nawala tungod sa daan ug guba nga imprastruktura, kawat sa kuryente, ug mga kakulang sa pagdumala. Sa ingon niining sistema, gabayad ang mga konsyumer para sa kuryente nga wala nila nagamit.

Dugang palas-onon sa mga konsyumer ang 12% Value-Added Tax (VAT) nga gipahamtang dili lang kausa, kondili managlahi sa matag bahin sa bayranan—produksyon, transmision, distribusyon, pagmetro, suplay, ug bisan sa *system loss charge*.

Gipalig-on sab sa EPIRA ang *cross-subsidy scheme* diin ang mga konsyumer, imbes nga ang guberno, ang nagsalo sa subsidyo para sa mga kabos ug uban pang angay utang tubagon sa estado sama sa diskwento sa *senior citizen*, pagbayad sa

utang sa NAPOCOR ug uban pa. Kining mga bayranan gipasa isip “pass-through charges” o mga bayad nga ginakolekta sa mga kumpanya sa distribusyon sama sa Meralco para sa nagkalain-laing ahensya ug *power supplier*.

Pagpakigbisog para sa maki-masang serbisyo

Kinahanglan nga padayong ibut-yag ug ibasura ang EPIRA, nga walay dala kundili kalisod ug kadaot sa katawhan ug sa ekonomiya sa miaging 25 ka tuig. Hangtud gigunitan sa dagkong kumpanya sa burgesyang kining estratehikong industriya, walay magbag-o sa nasinati nga mahal ug palpak nga serbisyo sa kuryente. Ang pakigbisog para ibasura ang EPIRA kabahin sa mas lapad nga pagbatok sa pribatisasyon, deregulasyon, ug liberalisasyon nga gipahamtang sa International Monetary Fund ug World Bank, pipila ka dekada na ang milabay.

Pinaagi lang sa pagdaog sa demokratikong rebolusyong bayan ug pagtukod sa diktadurya sa proletaryado, tinuod nga mapatindog ang industriya sa kuryente nga magsilbi sa katawhan. Sa bag-ong demokratikong guberno, ipaasdang ang nasudnong industriyalisasyon, diin ang tanang serbisyon katilingbanon, lakip ang kuryente, mahimong alang sa kaayuhan sa katawhan. Pagatangtangan ang monopolyo sa mga burukratang kapitalista, mga burgesyang komprador ug langyawng kapitalista sa mga industriya ug ipaubos kini sa pagdumala sa guberno sa katawhan. AB

Pagbawi sa kinawat nga bahandi, nakumpleto na sa pamilyang Marcos

Gibasura sa Sandiganbayan Special Division niadtong Hunyo 2 ang Civil Case 0141, ang nahabiling kaso batok sa kinawat nga bahandi sa pamilyang Marcos, tungod sa grabeng kalangan sa pagpresenta og ebidensya sa prosekusyon. Gipasaka ang kaso niadtong Disyembre 17, 1991 ug kapin na sa 30 ka tuig nga nalangan. Naglambigit kini sa ₱50 bilyon nga kinawat nga bahandi sa mga Marcos. Nidesisyon ang korte human nipadayag ang Presidential Commission on Good Governance (PCGG) nga wala na kiniy iatubang nga dugang ebidensya.

Gitukod ang PCGG niadtong Pebrero 1986 human napalagpot si Ferdinand Marcos Sr. Isip unang mando ug komisyon nga gitukod sa gubiyerno ni Corazon Aquino, gideklara nga tinguha sa ahensya nga bawion ang tanang kinawat nga bahandi sa pamilyang Marcos ug sa mga kroni niini nga gibanabang anaa sa kapin kun kulang ₱589 bilyon (\$10 bilyon).

Sulod sa upat ka dekada, kapin kun kulang ₱280 bilyon lang ang nabawi sa ahensya sa porma sa kwarta ug kabtangan, apil na ang \$658 milyon sa Swiss deposits, \$3.37 milyon nga gitago sa New York, mga alahas ni Imelda Marcos, kita gikan sa halin sa mga dibuho nga nagkantidad og \$17 milyon, ug 57.68 ka ektaryang yuta sa Palawan nga gideklarang kinawat nga bahandi niadtong 2024.

Sa pikas bahin, daghang kaso ang wala na gigukod sa PCGG, samtang ang uban gibasura sa korte tungod sa kakulang sa ebidensya o pag-undang sa ahensya sa pagpangita og ebidensya ug pagsang-at og kinahanglanong mga aksyon.

Pagbawi pag-usab sa mga kinawat nga bahandi

Sulod sa halos upat ka dekada, tinuyo nga wala gipursigi sa mga nangaging rehimen nga bawion ang kinawat nga bahandi sa mga Marcos. Niadtong 1992, nakig-areglo silang Ferdinand Marcos Jr ug Imelda Marcos sa administrasyong Ramos aron tungaon ang ilang bahandi ug luwason kini sa pagkumpiska—usa ka lakang nga gideklarang “makadaot” sa korte. Tungod niini, gipahamta-

ngan sila og *contempt* (paglapas sa kamandoan sa korte) ug multang \$353 milyon, nga gibanabang mokabat na sa \$18 bilyon tungod sa pagpasagad nila sa hukom.

Napildi sab ang pamilyang Marcos sa pipila ka kaso gikan 2013 hangtod 2021, lakip dinhi ang paghukom kang Imelda Marcos niadtong 2018 nga sad-an sa pito ka ihap sa *graft*. Gisintensyahan si Imelda Marcos og 42-77 ka tuig nga pagkapriso, butang nga wala gipatuman sukad kaniadto.

Sa pagbalik sa pamilya sa pulitika, giduso nila ang rehabilitasyon sa ilang imahe ug hinay-hinay nga pagbawi sa ilang bahandi. Sa ilawom sa pagkapresidente ni Marcos Jr, mas nipaspas ang pagbasura sa mga kaso batok kanila. Niabot sa 28 ka kasong kriminal ug 43 ka kasong sibil ang gipasaka kanila niadtong 1986–1995. Sukad nilingkod si Ferdinand Marcos Jr sa gahum niadtong 2022, dili mokubus sa siyam ka kaso na ang gibasura sa Sandiganbayan, nga naglambigit sa anaa sa ₱400 bilyon nga bahandi.

Wala nakalimot ang katawhan

Gikundena sa Campaign Against the Return of the Marcoses and Martial Law (CARMMA) ang pagbasura sa Sandiganbayan sa kaso sa pagkumpiska sa ₱50 bilyon nga kinawat nga bahandi sa pamilyang Marcos. Matud pa nila, natuman ni Marcos Jr ang tinguha niya nga mabalik ang mga kabtangan sa iyang

pamilya nga gikumpiska sa estado, samtang padayong nakapahimulos sa kasamtangang korapsyon.

Nakighiusa ang Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) sa katawhang Pilipino sa pagkundena sa desisyon sa Sandiganbayan. Sumala niini, ang desisyon kabahin sa nauna nang serye sa mga desisyon sa mga korte nga pabor sa mga Marcos.

Matud ni Marco Valbuena, punong upisyal sa impormasyon sa PKP, ang mga nangaging desisyon sa Sandiganbayan ug Korte Suprema nagpamatuud kung giunsa paggamit sa mga Marcos ang pulitikanhong gahum aron makakaw ang hilabihan kadakong kantidad sa bahandi gikan sa kwarta sa katawhan. Sumala niya, kining mga lakang naghatag og dalan sa mas dagkong pribilehiyo ug korapsyon, nga samot nagpasuko sa katawhan nga wala nakalimot sa binilyon nga kinawat nga bahandi ug linibo ka biktima sa pagpangabuso sa diktadurya.

Mga paglapas sa tawhanong katungod sa AFP, walay puas

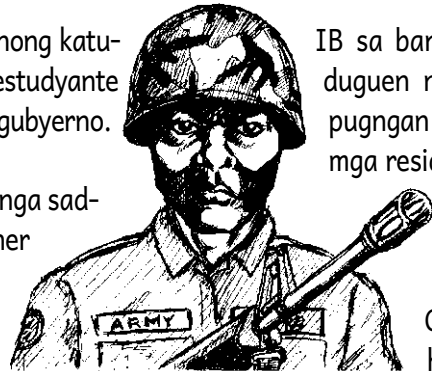
Sa nangaging mga semana, nataho ang mga paglapas sa tawhanong katungod batok sa mga mag-uuma, mananagat ug kabatan-onang estudyante sa mga elemento sa Armed Forces of the Philippines ug sa lokal nga guberno.

Demolisyon. Gikundena sa Pabalakayan-Cavite ang ilegal nga pagguba sa demolition team sa lokal nga guberno sa Bacoor City sa mga balay sa mga mananagat sa Barangay Talaba 2 niadtong Hunyo 15. Walay dala nga dokumento ang mga tawo-tawo, kundili “berbal nga mando” lang. Base sa dayalogo sa grupo kang Mayor Strike Revilla niadtong Mayo, hangtud Hulyo pa unta magpabilin ang mga mananagat, ug matagaan og fisherman's dorm o puy-anan ang mga nag-unang apektado.

Niadtong Hunyo 1, pinugos nga gipapahawa ug giguba sa mga sakop sa Pieceland Corporation ang anaa sa 14 ka nahabiling balay sa mga lumad nga Mangyan-Iraya sa Sityo Malatabako, Barangay San Vicente, Abra de Ilog, Occidental Mindoro. Nahitabo ang insidente human nagdesisyon ang Abra de Ilog Municipal Trial

Court niadtong Abril 8 nga sadan sa kasong “other forms of trespass” ang siyam ka lumad nga Mangyan-Iraya.

Pagdagit ug tortyur. Pinugos nga gidagit sa mga naka-sibilyan nga ahente sa 5th ID si Angel Lopez, konsehal sa UP Diliman University Student Council ug boluntir sa Youth Advocates for Climate Action Philippines niadtong Hunyo 13 samtang nagpahigayon og kampanya sa impormasyon ug edukasyon sa Barangay Kakiduguen, Kasibu, Nueva Vizcaya. Sa kustodiya sa militar, gipailalom siya sa sikolohikal ug emosyonal nga tortyur. Anaa siya sa maong lugar aron motabang sa kampanya para sa mga komunidad nga maapektuhan sa operasyon sa North Luzon Mineral Resources Corporation. Nagkampo ang 86th

IB sa barangay *hall* sa Kakiduguen nga nagtinguha nga pugnan ang pagbatok sa mga residente sa pagmina sa ilahang komunidad.

Militarisasyon. Gikan Hunyo 7 hangtod sa kasamtangan, nakapailalom sa militarisasyon sa 62nd IB ang mga komunidad sa Central Negros. Niadtong Hunyo 8, ilegal nga giutingkay sa militar ang mga kabalayan sa mga sityo sa Puno, Nabakalan, Anahaw, Tribu, Laos, ug Agpapataw nga makit-an sa utlanan sa mga barangay sa Trinidad, Sandayao, ug Binobohan sa Guinhulngan City, Negros Oriental. Samtang, nagkampo sab ang pipila ka sundalo sa Agogolo Elementary School sa Barangay Macagahay, Moises Padilla, Negros Occidental nga nagdala og kahadlok ug kahasol sa mga magtutudlo ug estudyante. Grabeng apektado sab niini ang panginabuhian sa mga residente. **AB**

Ika-10 nga kongreso sa FRSO sa US, giabi-abi sa PKP

Malampusong napahigayon sa grupo sa US nga Freedom Road Socialist Organization (FRSO) ang ilang ika-10 nga Kongreso niadtong Mayo sa kritikal nga panahon diin miuswag ang mga pakigbisog sa katawhan ug paspas nga miunlod sa krisis ang monopolyo kapitalismo sa US. Nagpaabot og pag-abi-abi sa kongreso sa FRSO ang Partido Komunista ng Pilipinas (PKP).

Ang FRSO usa ka nasudnong organisasyon sa mga rebolusyonaryong nakigbisog alang sa sosyalismo sa US. Sumala sa grupo, sukad nga gipahigayon niini ang ulahing kongreso niadtong 2022, nakasinati og ekstraordinaryong paglapad ug pagdaghan ang ilang mga myembro sa mga syudad ug lungsod. Nakasalmot sa kongreso ang 185 ka delegado ug 101 ka alternatibong myembro niini, nga maoy kinadaghanan sa mga nangaging kongreso. Gikan sila sa tanang estado sa US. Kadaghanan sa mga delegado wala pay edad 35 ug kapin 40% ang gikan sa mga dinaugdaug nga nasyunalidad. Halos katunga sab

sa tibuok kongreso mga babaye ug kabahin sa LGBTQ+.

Sa nangaging mga tuig, napanulohan sa FRSO ang pipila ka mga protesta nga giapilan sa gatasan ka libo nga katawhan ug hingpit nga nahimong usa ka pwersa sa kalihukang masa. Gitaho sa grupo ang pag-uswag sa ilang mga buluhaton sa kalihukang mamumuo, aktibong pagtibuok sa mga nasudnong kalihukan, ug pakighiusa sa mga internasyunal nga pakigbisog sama sa Palestine ug Pilipinas. Nangingkamot sab ang tibuok ginsakpan niini nga batukan ang reaksyunaryong mga atake ni Trump. "Niasdang kita sa dalan paingon sa

tinguhang magtukod og bag-ong partido komunista nga makahagit sa gahum," pamahayag sa FRSO.

"Ang inyong panagtigom usa ka importanteng kalampusan alang sa hut-ong mamumuo ug sa tanang gipahimuslan ug dinaogdaog nga katawhan sa kinauyokan sa imperyalistang halinaw," pamahayag sa PKP. Dugang sa Partido, tukma kaayo ang kongreso ilabi na paspas kaayong nagkagrabe ang mga kontradiksyon sa US ug sa tibuok kalibutan.

"Naglantaw kami sa padayong magkaubang pagkat-on ug pakigbisog, aron kab-oton ang mas daghan pang kalampusan para sa katawhan, ug aron magmartsa nga magkauban sa pagkab-ot sa kagawasan, hustisya, ug mabulukongsosyalistang kaugmaon, ug mas masidlakon pang komunistang ugma," matud pa sa PKP. **AB**